

1.

На основу члана 15 став 1 Закона о поступку за доношење и проглашење новог устава Црне Горе („Службени лист РЦГ“, бр. 66/06), Уставотворна скупштина Републике Црне Горе, на трећој сједници другог редовног засиједања у 2007. години, дана 22. октобра 2007. године, донијела је

О Д Л У К У О ПРОГЛАШЕЊУ УСТАВА ЦРНЕ ГОРЕ

Проглашава се УСТАВ ЦРНЕ ГОРЕ, који је усвојила Уставотворна скупштина Републике Црне Горе, на трећој сједници другог редовног засиједања у 2007. години, дана 19. октобра 2007. године.

СУ-СК Број 01-514/22
Подгорица, 22. октобра 2007. године

Уставотворна скупштина Републике Црне Горе

Предсједник
Ранко Кривокапић, с.р.

Полазећи од:

одлуке грађана Црне Горе да живе у независној и сувереној држави Црној Гори, донесеној на референдуму од 21. маја 2006. године;

опредјељења грађана Црне Горе да живе у држави у којој су основне вриједности: слобода, мир, толеранција, поштовање људских права и слобода, мултикултуралност, демократија и владавина права;

одлучности да смо као слободни и равноправни грађани, припадници народа и националних мањина који живе у Црној Гори: Црногорци, Срби, Бошњаци, Албанци, Муслимани, Хрвати и други, привржени демократској и грађанској Црној Гори;

увјерења да је држава одговорна за очување природе, здраве животне средине, одрживог развоја, уравнотеженог развоја свих њених подручја и успостављања социјалне правде;

привржености равноправној сарадњи са другим народима и државама и европским и евроатлантским интеграцијама,

Уставотворна скупштина Републике Црне Горе, на трећој сједници другог редовног засиједања у 2007. години, дана 19. октобра 2007. године, доноси

УСТАВ ЦРНЕ ГОРЕ ДИО ПРВИ ОСНОВНЕ ОДРЕДБЕ

Држава

Члан 1

Црна Гора је независна и суверена држава, републиканског облика владавине.
Црна Гора је грађанска, демократска, еколошка и држава социјалне правде, заснована на владавини права.

Сувереност

Члан 2

Носилац суверености је грађанин који има црногорско држављанство.
Грађанин власт остварује непосредно и преко слободно изабраних представника.
Не може се успоставити нити признати власт која не проистиче из слободно изражене воље грађана на демократским изборима, у складу са законом.

Државна територија

Члан 3

Територија Црне Горе је јединствена и неотуђива.

Државни симболи

Члан 4

Црна Гора има грб, заставу и химну.
Грб Црне Горе је златни двоглави орао са лавом на прсима.
Застава Црне Горе је црвене боје са грбом на средини и златним обрубом.
Химна Црне Горе је »Ој свијетла мајска зор«.

Главни град и Пријестоница

Члан 5

Главни град Црне Горе је Подгорица.
Пријестоница Црне Горе је Цетиње.

Људска права и слободе

Члан 6

Црна Гора јемчи и штити права и слободе.
Права и слободе су неповредиви.
Свако је обавезан да поштује права и слободе других.

Забрана изазивања мржње

Члан 7

Забрањено је изазивање или подстицање мржње или нетрпељивости по било ком основу.

Забрана дискриминације

Члан 8

Забрањена је свака непосредна или посредна дискриминација, по било ком основу.
Неће се сматрати дискриминацијом прописи и увођење посебних мјера који су усмјерени на стварање услова за остваривање националне, родне и укупне равноправности и заштите лица која су по било ком основу у неједнаком положају.
Посебне мјере се могу примјењивати само док се не остваре циљеви због којих су предузете.

Правни поредак

Члан 9

Потврђени и објављени међународни уговори и општеприхваћена правила међународног права саставни су дио унутрашњег правног поретка, имају примат над домаћим законодавством и непосредно се примјењују када односе уређују друкчије од унутрашњег законодавства.

Границе слобода

Члан 10

У Црној Гори слободно је све што Уставом и законом није забрањено.
Свако је обавезан да се придржава Устава и закона.

Подјела власти

Члан 11

Власт је уређена по начелу подјеле власти на: законодавну, извршну и судску.

Законодавну власт врши Скупштина, извршну власт врши Влада, а судску суд.
Власт је ограничена Уставом и законом.
Однос власти почива на равнотежи и међусобној контроли.
Црну Гору представља предсједник Црне Горе.
Уставност и законитост штити Уставни суд.
Војска и безбједносне службе су под демократском и цивилном контролом.

Црногорско држављанство

Члан 12

У Црној Гори постоји црногорско држављанство.
Црна Гора штити права и интересе црногорских држављана.
Црногорски држављанин не може бити прогнан нити изручен другој држави, осим у складу са међународним обавезама Црне Горе.

Језик и писмо

Члан 13

Службени језик у Црној Гори је црногорски језик.
Кирилично и латинично писмо су равноправни.
У службеној употреби су и српски, босански, албански и хрватски језик.

Одвојеност вјерских заједница од државе

Члан 14

Вјерске заједнице одвојене су од државе.
Вјерске заједнице су равноправне и слободне у вршењу вјерских обреда и вјерских послова.

Однос са другим државама и међународним организацијама

Члан 15

Црна Гора, на принципима и правилима међународног права, сарађује и развија пријатељске односе са другим државама, регионалним и међународним организацијама.
Црна Гора може ступати у међународне организације.
Скупштина одлучује о начину приступања Европској Унији.
Црна Гора не може ступити у савез са другом државом којим губи независност и пуни међународни субјективитет.

Законодавство

Члан 16

Законом се, у складу са Уставом, уређују:
1) начин остваривања људских права и слобода, када је то неопходно за њихово остваривање;
2) начин остваривања посебних мањинских права;
3) начин оснивања, организација и надлежност органа власти и поступак пред тим органима, ако је то неопходно за њихово функционисање;
4) систем локалне самоуправе;
5) друга питања од интереса за Црну Гору.

ДИО ДРУГИ

ЉУДСКА ПРАВА И СЛОБОДЕ

1. ЗАЈЕДНИЧКЕ ОДРЕДБЕ

Основ и једнакост

Члан 17

Права и слободе остварују се на основу Устава и потврђених међународних споразума.
Сви су пред законом једнаки, без обзира на било какву посебност или лично својство.

Родна равноправност

Члан 18

Држава јемчи равноправност жене и мушкарца и развија политику једнаких могућности.

Заштита

Члан 19

Свако има право на једнаку заштиту својих права и слобода.

Правни лијек

Члан 20

Свако има право на правни лијек против одлуке којом се одлучује о његовом праву или на законом заснованом интересу.

Правна помоћ

Члан 21

Свако има право на правну помоћ.

Правну помоћ пружа адвокатура, као независна и самостална професија, и друге службе. Правна помоћ може бити бесплатна, у складу са законом.

Право на локалну самоуправу

Члан 22

Јемчи се право на локалну самоуправу.

Животна средина

Члан 23

Свако има право на здраву животну средину.

Свако има право на благовремено и потпуно обавјештавање о стању животне средине, на могућност утицаја приликом одлучивања о питањима од значаја за животну средину и на правну заштиту ових права.

Свако је, а посебно држава, обавезан да чува и унапређује животну средину.

Ограничење људских права и слобода

Члан 24

Зајемчена људска права и слободе могу се ограничити само законом, у обиму који допушта Устав у мјери која је неопходна да би се у отвореном и слободном демократском друштву задовољила сврха због које је ограничење дозвољено.

Ограничења се не смију уводити у друге сврхе осим оних ради којих су прописана.

Привремено ограничење права и слобода

Члан 25

За вријеме проглашеног ратног или ванредног стања може се ограничити остваривање појединих људских права и слобода, у обиму у којем је то неопходно.

Ограничење се не смије чинити по основу пола, националности, расе, вјере, језика, етничког или друштвеног поријекла, политичког или другог увјерења, имовног стања или било каквог другог личног својства.

Не могу се ограничити права на: живот; правни лијек и правну помоћ; достојанство и поштовање личности; правично и јавно суђење и начело законитости; претпоставку невиности; одбрану; накнаду штете за незаконито или неосновано лишење слободе и неосновану осуду; слободу мисли, савјести и вјероисповијести; закључење брака.

Не могу се укидати забране: изазивања или подстицања мржње или нетрпељивости; дискриминације; поновног суђења и осуде за исто кривично дјело; насилне асимилације.

Мјере ограничења могу важити најдуже док траје ратно или ванредно стање.

2. ЛИЧНА ПРАВА И СЛОБОДЕ

Забрана смртне казне

Члан 26

У Црној Гори забрањена је смртна казна.

Биомедицина

Члан 27

Јамчи се право човјека и достојанство људског бића у погледу примјене биологије и медицине.

Забрањена је свака интервенција усмјерена на стварање људског бића које је генетски идентично са другим људским бићем, живим или мртвим.
Забрањено је на људском бићу, без његове дозволе, вршити медицинске и друге огледе.

Достојанство и неповредивост личности

Члан 28

Јемчи се достојанство и сигурност човјека.
Јемчи се неповредивост физичког и психичког интегритета човјека, његове приватности и личних права.
Нико не смије бити подвргнут мучењу или нечовјечном или понижавајућем поступању.
Нико се не смије држати у ропству или ропском положају.

Лишење слободе

Члан 29

Свако има право на личну слободу.
Лишавање слободе допуштено је само из разлога и у поступку који је предвиђен законом.
Лице лишено слободе мора одмах бити обавијештено на свом језику или језику који разумије о разлозима лишења слободе.
Лице лишено слободе истовремено мора бити упознато да није дужно ништа да изјави.
На захтјев лица лишеног слободе, орган је дужан да о лишењу слободе одмах обавијести лице које лишени слободе сам одреди.
Лице лишено слободе има право да његовом саслушању присуствује бранилац кога изабере.
Незаконито лишавање слободе је кажњиво.

Притвор

Члан 30

Лице за које постоји основана сумња да је извршило кривично дјело може, на основу одлуке надлежног суда, бити притворено и задржано у притвору само ако је то неопходно ради вођења кривичног поступка.
Притвореном лицу мора се уручити образложено рјешење у часу притварања или најкасније у року од 24 часа од притварања.
Против рјешења о притвору притворено лице има право жалбе, о којој суд одлучује у року од 48 часова.
Трајање притвора мора бити сведено на најкраће могуће вријеме.
Притвор може трајати по одлуци првостепеног суда најдуже три мјесеца од дана притварања, а одлуком вишег суда, може се продужити за још три мјесеца.
Ако се до истека тих рокова не подигне оптужница, окривљени се пушта на слободу.
Притвор малолетника не може трајати дуже од 60 дана.

Поштовање личности

Члан 31

Јемчи се поштовање људске личности и достојанства у кривичном или другом поступку, у случају лишења или ограничења слободе и за вријеме извршавања казне.
Забрањено је и кажњиво свако насиље, нечовјечно или понижавајуће поступање над лицем које је лишено слободе или му је слобода ограничена, као и изнуђивање признања и изјава.

Правично и јавно суђење

Члан 32

Свако има право на правично и јавно суђење у разумном року пред независним, непристрасним и законом установљеним судом.

Начело законитости

Члан 33

Нико не може бити кажњен за дјело које, прије него што је учињено, није било прописано законом као кажњиво дјело, нити му се може изрећи казна која за то дјело није била предвиђена.

Блажи закон

Члан 34

Кривична и друга кажњива дјела утврђују се и казне за њих изричу по закону који је важио у вријеме извршења дјела, осим ако је нови закон блажи за учиниоца.

Претпоставка невиности

Члан 35

Свако се сматра невиним док се његова кривица не утврди правоснажном одлуком суда. Окривљени није обавезан да доказује своју невиност. Сумњу у погледу кривице суд је обавезан да тумачи у корист окривљеног.

Ne bis in idem

Члан 36

Никоме се не може поново судити нити може бити поново осуђен за исто кажњиво дјело.

Право на одбрану

Члан 37

Свакоме се јемчи право на одбрану, а посебно: да на језику који разумије буде упознат са оптужбом против себе; да има довољно времена за припремање одбране и да се брани лично или путем браниоца којега сâм изабере.

Накнада штете због незаконитог поступања

Члан 38

Лице незаконито или неосновано лишено слободе или неосновано осуђено има право на накнаду штете од државе.

Кретање и настањивање

Члан 39

Јемчи се право на слободу кретања и настањивања, као и право напуштања Црне Горе. Слобода кретања, настањивања и напуштања Црне Горе може се ограничити ако је то потребно за вођење кривичног поступка, спрјечавања ширења заразних болести или из разлога безбједности Црне Горе. Кретање и боравак странаца уређује се законом.

Право на приватност

Члан 40

Свако има право на поштовање приватног и породичног живота.

Неповредивост стана

Члан 41

Стан је неповредив. Нико не може без одлуке суда ући у стан или друге просторије против воље његовог држаоца и у њима вршити претрес. Претрес се врши у присуству два свједока. Службено лице може ући у туђи стан или друге просторије и без одлуке суда и вршити претрес без присуства свједока ако је то неопходно ради спрјечавања вршења кривичног дјела, непосредног хватања учиниоца кривичног дјела или ради спашавања људи и имовине.

Тајност писама

Члан 42

Неповредива је тајност писама, телефонских разговора и других средстава општења. Од начела неповредивости тајности писама, телефонских разговора и других средстава општења може се одступити само на основу одлуке суда, ако је то неопходно за вођење кривичног поступка или из разлога безбједности Црне Горе.

Подаци о личности

Члан 43

Јемчи се заштита података о личности. Забрањена је употреба података о личности ван намјене за коју су прикупљени. Свако има право да буде упознат са подацима који су прикупљени о његовој личности и право на судску заштиту у случају злоупотребе.

Право азила

Члан 44

Странац који основано страхује од прогона због своје расе, језика, вјере или припадности некој нацији или групи или због политичких увјерења може да тражи азил у Црној Гори. Странац се не може протјерати из Црне Горе тамо гдје му, због расе, вјере, језика или националне припадности, пријети осуда на смртну казну, мучење, нељудско понижавање, прогон

или озбиљно кршење права која јемчи овај Устав.

Странац се може протјерати из Црне Горе само на основу одлуке надлежног органа и у законом прописаном поступку.

3. ПОЛИТИЧКА ПРАВА И СЛОБОДЕ

Бирачко право

Члан 45

Право да бира и да буде биран има држављанин Црне Горе који је навршио 18 година живота и има најмање двије године пребивалишта у Црној Гори.

Бирачко право се остварује на изборима.

Бирачко право је опште и једнако.

Избори су слободни и непосредни, а гласање је тајно.

Слобода мисли, савјести и вјероисповијести

Члан 46

Свакоме се јемчи право на слободу мисли, савјести и вјероисповијести, као и право да промијени вјеру или увјерење и слободу да, сам или у заједници са другима, јавно или приватно, испољава вјеру или увјерење молитвом, проповиједима, обичајима или обредом.

Нико није обавезан да се изјашњава о својим вјерским и другим увјерењима.

Слобода испољавања вјерских увјерења може се ограничити само ако је то неопходно ради заштите живота и здравља људи, јавног реда и мира, као и осталих права зајемчених Уставом.

Слобода изражавања

Члан 47

Свако има право на слободу изражавања говором, писаном ријечју, сликом или на други начин.

Право на слободу изражавања може се ограничити само правом другог на достојанство, углед и част и ако се угрожава јавни морал или безбједност Црне Горе.

Приговор савјести

Члан 48

Свако има право на приговор савјести.

Нико није дужан да противно својој вјери или убјеђењу испуњава војну или другу обавезу која укључује употребу оружја.

Слобода штампе

Члан 49

Јемчи се слобода штампе и других видова јавног обавјештавања.

Јемчи се право да се, без одобрења, оснивају новине и друга средства јавног информисања, уз упис код надлежног органа.

Јемчи се право на одговор и право на исправку неистините, непотпуне или нетачно пренијете информације којом је повријеђено нечије право или интерес и право на накнаду штете проузроковане објављивањем нетачног податка или обавјештења.

Забрана цензуре

Члан 50

У Црној Гори нема цензуре.

Надлежни суд може спријечити ширење информација и идеја путем средстава јавног обавјештавања само ако је то неопходно ради: спрјечавања позивања на насилно рушење Уставом утврђеног поретка; очувања територијалног интегритета Црне Горе; спрјечавања пропагирања рата или подстрекавања на насилје или вршење кривичног дјела; спрјечавања пропагирања расне, националне и вјерске мржње или дискриминације.

Приступ информацији

Члан 51

Свако има право приступа информацијама у посједу државних органа и организација које врше јавна овлашћења.

Право приступа информацијама може се ограничити ако је то у интересу: заштите живота; јавног здравља; морала и приватности; вођења кривичног поступка; безбједности и одбране Црне Горе; спољне, монетарне и економске политике.

Слобода окупљања

Члан 52

Јемчи се слобода мирног окупљања, без одобрења, уз претходну пријаву надлежном органу. Слобода окупљања може се привремено ограничити одлуком надлежног органа ради спрјечавања нереда или вршења кривичног дјела, угрожавања здравља, морала или ради безбједности људи и имовине, у складу са законом.

Слобода удруживања

Члан 53

Јемчи се слобода политичког, синдикалног и другог удруживања и дјеловања, без одобрења, уз упис код надлежног органа.

Нико се не може присилити да буде члан неког удружења.

Држава помаже политичка и друга удружења, када за то постоји јавни интерес.

Забрана организовања

Члан 54

Забрањено је политичко организовање у државним органима.

Судија Уставног суда, судија, државни тужилац и његов замјеник, заштитник људских права и слобода, члан Савјета Централне банке, члан Сената Државне ревизорске институције, професионални припадник Војске, Полиције и других служби безбједности не може бити члан политичке организације.

Забрањено је политичко организовање и дјеловање странаца и политичких организација чије је сједиште ван Црне Горе.

Забрана дјеловања и оснивања

Члан 55

Забрањено је дјеловање политичких и других организација које је усмјерено на насилно рушење уставног поретка, нарушавање територијалне цјелокупности Црне Горе, кршење зајемчених слобода и права или изазивање националне, расне, вјерске и друге мржње и нетрпељивости.

Забрањено је оснивање тајних субверзивних организација и нерегуларних војски.

Право обраћања међународним организацијама

Члан 56

Свако има право обраћања међународним организацијама ради заштите својих права и слобода зајемчених Уставом.

Право обраћања

Члан 57

Свако има право да се, појединачно или заједно са другим, обрати државном органу или организацији која врши јавна овлашћења и да добије одговор.

Нико не може да буде позван на одговорност, нити да трпи друге штетне посљедице због ставова изнијетих у обраћању, осим ако је тиме учинио кривично дјело.

4. ЕКОНОМСКА, СОЦИЈАЛНА И КУЛТУРНА ПРАВА И СЛОБОДЕ

Својина

Члан 58

Јемчи се право својине.

Нико не може бити лишен или ограничен права својине, осим када то захтијева јавни интерес, уз правичну накнаду.

Природна богатства и добра у општој употреби су у државној својини.

Предузетништво

Члан 59

Јемчи се слобода предузетништва.

Слобода предузетништва може се ограничити само ако је то неопходно ради заштите здравља људи, животне средине, природних богатстава, културне баштине или безбједности и одбране Црне Горе.

Право наслеђивања

Члан 60

Јемчи се право наслеђивања.

Права странаца

Члан 61

Страно лице може бити субјекат права својине у складу са законом.

Право на рад

Члан 62

Свако има право на рад, на слободан избор занимања и запошљавања, на правичне и хумане услове рада и на заштиту за вријеме незапослености.

Забрана принудног рада

Члан 63

Забрањен је принудни рад.

Принудним радом не сматра се: рад уобичајен у склопу издржавања казне лишења слободе; обављање службе војне природе или службе која се захтијева умјесто ње; рад који се захтијева у случају кризе или несреће која пријети људским животима или имовини.

Права запослених

Члан 64

Запослени имају право на одговарајућу зараду.

Запослени имају право на ограничено радно вријеме и плаћени одмор.

Запослени имају право на заштиту на раду.

Омладина, жене и инвалиди уживају посебну заштиту на раду.

Социјални савјет

Члан 65

Социјални положај запослених усклађује се у Социјалном савјету.

Социјални савјет чине представници синдиката, послодаваца и Владе.

Штрајк

Члан 66

Запослени имају право на штрајк.

Право на штрајк може се ограничити запосленим у Војсци, полицији, државним органима и јавној служби у циљу заштите јавног интереса, у складу са законом.

Социјално осигурање

Члан 67

Социјално осигурање запослених је обавезно.

Држава обезбјеђује материјалну сигурност лицу које је неспособно за рад и нема средства за живот.

Заштита лица са инвалидитетом

Члан 68

Јемчи се посебна заштита лица са инвалидитетом.

Здравствена заштита

Члан 69

Свако има право на здравствену заштиту.

Дијете, трудница, старо лице и лице са инвалидитетом имају право на здравствену заштиту из јавних прихода, ако то право не остварују по неком другом основу.

Заштита потрошача

Члан 70

Држава штити потрошача.

Забрањене су радње којима се нарушава здравље, безбједност и приватност потрошача.

Брак

Члан 71

Брак се може закључити само уз слободан пристанак жене и мушкарца.

Брак се заснива на равноправности супружника.

Породица

Члан 72

Породица ужива посебну заштиту.
Родитељи су обавезни да брину о дјеци, да их васпитавају и школују.
Дјеца су обавезна да се старају о својим родитељима којима је потребна помоћ.
Дјеца рођена ван брака имају иста права и обавезе као и дјеца рођена у браку.

Заштита мајке и дјетета

Члан 73

Мајка и дијете уживају посебну заштиту.
Држава ствара услове којима се подстиче рађање дјеце.

Права дјетета

Члан 74

Дијете ужива права и слободе примјерено његовом узрасту и зрелости.
Дјетету се јемчи посебна заштита од психичког, физичког, економског и сваког другог искоришћавања или злоупотребе.

Школовање

Члан 75

Јемчи се право на школовање под једнаким условима.
Основно школовање је обавезно и бесплатно.
Јемчи се аутономија универзитета, високошколских и научних установа.

Слобода стваралаштва

Члан 76

Јемчи се слобода научног, културног и умјетничког стваралаштва.
Јемчи се слобода објављивања научних и умјетничких дјела, научних открића и техничких изума, а њиховим ствараоцима морална и имовинска права.

Наука, култура и умјетност

Члан 77

Држава подстиче и помаже развој просвјете, науке, културе, умјетности, спорта, физичке и техничке културе.
Држава штити научне, културне, умјетничке и историјске вриједности.

Заштита природне и културне баштине

Члан 78

Свако је дужан да чува природну и културну баштину од општег интереса.
Држава штити природну и културну баштину.

5. ПОСЕБНА - МАЊИНСКА ПРАВА

Заштита идентитета

Члан 79

Припадницима мањинских народа и других мањинских националних заједница јемче се права и слободе која могу користити појединачно и у заједници са другима:

- 1) на изражавање, чување, развијање и јавно испољавање националне, етничке, културне и вјерске посебности;
- 2) на избор, употребу и јавно истицање националних симбола и обиљежавање националних празника;
- 3) на употребу свог језика и писма у приватној, јавној и службеној употреби;
- 4) на школовање на свом језику и писму у државним установама и да наставни програми обухватају и историју и културу припадника мањинских народа и других мањинских националних заједница;
- 5) да у срединама са значајним учешћем у становништву органи локалне самоуправе, државни и судски органи воде поступак и на језику мањинских народа и других мањинских националних заједница;
- 6) да оснивају просвјетна, културна и вјерска удружења уз материјалну помоћ државе;

7) да сопствено име и презиме уписују и користе на свом језику и писму у службеним исправама;

8) да у срединама са значајним учешћем у становништву традиционални локални називи, имена улица и насеља, као и топографске ознаке буду исписани и на језику мањинских народа и других мањинских националних заједница;

9) на аутентичну заступљеност у Скупштини Црне Горе и скупштинама јединица локалне самоуправе у којима чине значајан дио становништва, сходно принципу афирмативне акције;

10) на сразмјерну заступљеност у јавним службама, органима државне власти и локалне самоуправе;

11) на информисање на свом језику;

12) да успостављају и одржавају контакте са грађанима и удружењима ван Црне Горе са којима имају заједничко национално и етничко поријекло, културно- историјско наслеђе, као и вјерска убјеђења;

13) на оснивање савјета за заштиту и унапређење посебних права.

Забрана асимилације

Члан 80

Забрањена је насилна асимилација припадника мањинских народа и других мањинских националних заједница.

Држава је дужна да заштити припаднике мањинских народа и других мањинских националних заједница од свих облика насилне асимилације.

6. ЗАШТИТНИК ЉУДСКИХ ПРАВА И СЛОБОДА

Члан 81

Заштитник људских права и слобода Црне Горе је самосталан и независан орган који предузима мјере за заштиту људских права и слобода.

Заштитник људских права и слобода врши функцију на основу Устава, закона и потврђених међународних уговора, придржавајући се и начела правде и правичности.

Заштитник људских права и слобода именује се на вријеме од шест година и може бити разријешен у случајевима предвиђеним законом.

ДИО ТРЕЋИ

УРЕЂЕЊЕ ВЛАСТИ

1. СКУПШТИНА ЦРНЕ ГОРЕ

Надлежност

Члан 82

Скупштина:

1) доноси устав;
2) доноси законе;
3) доноси друге прописе и опште акте (одлуке, закључке, резолуције, декларације и препоруке);

4) проглашава ратно и ванредно стање;

5) доноси буџет и завршни рачун буџета;

6) доноси стратегију националне безбједности и стратегију одбране;

7) доноси план развоја и просторни план Црне Горе;

8) одлучује о употреби јединица Војске Црне Горе у међународним снагама;

9) уређује систем државне управе;

10) врши надзор над Војском и безбједносним службама;

11) расписује државни референдум;

12) бира и разрешава председника и чланове Владе;

13) бира и разрешава председника Врховног суда, председника и судије Уставног суда;

14) именује и разрешава: врховног државног тужиоца и државне тужиоце, заштитника људских права и слобода; гувернера Централне банке и чланове Савјета Централне банке Црне Горе; председника и чланове Сената Државне ревизорске институције и друге носиоце функција одређене законом;

15) одлучује о имунитетским правима;

16) даје амнестију;

17) потврђује међународне уговоре;

- 18) расписује јавне зајмове и одлучује о задуживању Црне Горе;
- 19) одлучује о располагању државном имовином изнад вриједности одређене законом;
- 20) врши и друге послове утврђене Уставом или законом.

Састав Скупштине

Члан 83

Скупштину чине посланици који се бирају непосредно, на основу општег и једнаког бирачког права и тајним гласањем.

Скупштина има 81 посланика.

Мандат Скупштине

Члан 84

Мандат Скупштине траје четири године.

Скупштини може престати мандат прије времена на које је изабрана распуштањем или скраћењем мандата Скупштине.

Ако мандат Скупштине истиче за вријеме ратног или ванредног стања, мандат јој се продужава најдуже 90 дана по престанку околности које су изазвале то стање.

На предлог предсједника Црне Горе, Владе или најмање 25 посланика, Скупштина може скратити мандат.

Права и дужности посланика

Члан 85

Посланик се опредјељује и гласа по сопственом увјерењу.

Посланик има право да посланичку функцију обавља професионално.

Имунитет

Члан 86

Посланик ужива имунитет.

Посланик не може бити позван на кривичну или другу одговорност или притворен за изражено мишљење или гласање у вршењу своје посланичке функције.

Против посланика не може се покренути кривични поступак, нити одредити притвор, без одобрења Скупштине, осим ако је затечен у вршењу кривичног дјела за које је прописана казна у трајању дужем од пет година затвора.

Имунитет, као и посланик, уживају: предсједник Црне Горе, предсједник и чланови Владе, предсједник Врховног суда, предсједник и судије Уставног суда, врховни државни тужилац .

Престанак мандата посланика

Члан 87

Посланику престаје мандат прије истека времена на које је биран:

- 1) подношењем оставке;
- 2) ако је правоснажном одлуком суда осуђен на безусловну казну затвора у трајању од најмање шест мјесеци;
- 3) ако је правоснажном одлуком лишен пословне способности;
- 4) престанком црногорског држављанства.

Конституисање Скупштине

Члан 88

Прву сједницу новоизабраног састава Скупштине сазива предсједник Скупштине претходног сазива и одржава се најкасније 15 дана од дана објављивања коначних резултата избора.

Предсједник и потпредсједник Скупштине

Члан 89

Скупштина има предсједника и једног или више потпредсједника, које бира из свог састава на вријеме од четири године.

Предсједник Скупштине представља Скупштину, сазива Скупштину на сједнице и председава им, стара се о примјени пословника Скупштине, расписује изборе за предсједника Црне Горе и врши друге послове утврђене Уставом, законом и пословником Скупштине.

Потпредсједник замјењује предсједника Скупштине у вршењу послова када је он спријечен или када му он повјери да га замјењује.

Засиједање Скупштине

Члан 90

Скупштина ради на редовним и ванредним засиједањима.

Редовно засиједање одржава се два пута годишње.
Прво редовно засиједање почиње првог радног дана у марту и траје до краја јула, а друго првог радног дана у октобру и траје до краја децембра.
Ванредно засиједање сазива се на захтјев предсједника Црне Горе, Владе или најмање трећине укупног броја посланика.

Одлучивање

Члан 91

Скупштина одлучује већином гласова присутних посланика на сједници којој присуствује више од половине свих посланика, ако Уставом није другачије одређено.

Већином гласова свих посланика Скупштина доноси законе којима се уређују: начин остваривања слобода и права грађана, црногорско држављанство, референдум, материјалне обавезе грађана, државни симболи и употреба и коришћење државних симбола, одбрана и безбједност, војска, оснивање, спајање и укидање општина; проглашава ратно и ванредно стање; доноси просторни план; доноси пословник Скупштине; одлучује о расписивању државног референдума; одлучује о скраћењу мандата; одлучује о разрешењу предсједника Републике; бира и разрешава предсједника и чланове Владе и одлучује о повјерењу Влади; бира и разрешава предсједника Врховног суда, предсједнике и судије Уставног суда; именује и разрешава заштитника људских права и слобода.

Скупштина одлучује двотрећинском већином гласова свих посланика о законима којима се уређује изборни систем и имовинска права странаца.

У првом гласању двотрећинском већином и у другом гласању већином свих посланика најраније након три мјесеца, Скупштина одлучује о законима којима се уређује начин остваривања стечених мањинских права и употреба јединица Војске у међународним снагама.

Распуштање Скупштине

Члан 92

Скупштина се распушта, ако не изабере Владу у року од 90 дана од дана када предсједник Црне Горе први пут предложи мандатара.

Ако Скупштина дуже вријеме не обавља надлежности утврђене Уставом, Влада може, пошто саслуша мишљење предсједника Скупштине и предсједника клубова посланика у Скупштини, распустити Скупштину.

Скупштина се распушта указом предсједника Црне Горе.

Скупштина се не може распустити за вријеме ратног или ванредног стања, ако је покренут поступак гласања о неповјерењу Влади, као ни у прва три мјесеца од конституисања и три мјесеца прије истека мандата.

Предсједник Црне Горе расписује изборе првог наредног дана по распуштању Скупштине.

Предлагање закона и других аката

Члан 93

Право предлагања закона и других аката имају Влада и посланик.

Право предлагања закона има и шест хиљада бирача, преко посланика кога овласте.

Предлог за расписивање државног референдума могу поднијети: најмање 25 посланика, предсједник Црне Горе, Влада или најмање 10% грађана који имају бирачко право.

Проглашавање закона

Члан 94

Предсједник Црне Горе је дужан да прогласи закон у року од седам дана од дана усвајања закона, односно у року од три дана ако је закон усвојен по хитном поступку или да закон врати Скупштини на поновно одлучивање.

Предсједник Црне Горе дужан је да прогласи поновно изгласани закон.

2. ПРЕДСЈЕДНИК ЦРНЕ ГОРЕ

Надлежност

Члан 95

Предсједник Црне Горе:

- 1) представља Црну Гору у земљи и иностранству;
- 2) командује Војском на основу одлука Савјета за одбрану и безбједност;
- 3) указом проглашава законе;
- 4) расписује изборе за Скупштину;
- 5) предлаже Скупштини: мандатара за састав Владе, након обављеног разговора са представницима политичких партија заступљених у Скупштини; предсједника и судије Уставног суда и заштитника људских права и слобода;
- 6) поставља и опозива амбасадоре и шефове других дипломатских представништава Црне Горе у иностранству, на предлог Владе и уз мишљење одбора Скупштине надлежног за

међународне односе;

- 7) прима акредитивна и опозивна писма страних дипломатских представника;
- 8) додјељује одликовања и признања Црне Горе;
- 9) даје помиловања;
- 10) врши и друге послове утврђене Уставом или законом.

Избор

Члан 96

Предсједник Црне Горе бира се на основу општег и једнаког бирачког права, непосредним и тајним гласањем.

За предсједника Црне Горе може бити биран црногорски држављанин који има пребивалиште у Црној Гори најмање 10 година у посљедњих 15 година.

Избор за предсједника Црне Горе расписује предсједник Скупштине.

Мандат

Члан 97

Предсједник Црне Горе бира се на пет година.

Исто лице може бити предсједник Црне Горе највише два пута.

Предсједник Црне Горе ступа на дужност даном полагања заклетве пред посланицима у Скупштини.

Ако мандат предсједника истиче за вријеме ратног или ванредног стања, мандат се продужава најдуже 90 дана по престанку околности које су изазвале то стање.

Предсједник Црне Горе не може обављати другу јавну функцију.

Престанак мандата

Члан 98

Мандат предсједника Црне Горе престаје истеком времена на које је биран, оставком, ако је трајно спријечен да врши дужност предсједника и разрјешењем.

Предсједник одговара за повреду Устава.

Поступак за утврђивање да ли је предсједник Црне Горе повриједио Устав може покренути Скупштина, на предлог најмање 25 посланика.

Предлог за покретање поступка Скупштина доставља предсједнику Црне Горе на изјашњење.

Одлуку о постојању или непостојању повреде Устава доноси Уставни суд и без одлагања је објављује и доставља Скупштини и предсједнику Црне Горе.

Предсједника Црне Горе Скупштина може разрјешити када Уставни суд утврди да је повриједио Устав.

Вршење функције у случају спријечености или престанка мандата

Члан 99

У случају престанка мандата предсједника Црне Горе, до избора новог предсједника, као и у случају привремене спријечености предсједника да обавља функцију, ту функцију обавља предсједник Скупштине.

3. ВЛАДА ЦРНЕ ГОРЕ

Надлежност

Члан 100

Влада:

- 1) води унутрашњу и вањску политику Црне Горе ;
- 2) извршава законе, друге прописе и опште акте;
- 3) доноси уредбе, одлуке и друге акте за извршавање закона;
- 4) закључује међународне уговоре;
- 5) предлаже план развоја и просторни план Црне Горе;
- 6) предлаже буџет и завршни рачун буџета;
- 7) предлаже стратегију националне безбједности и стратегију одбране;
- 8) одлучује о признавању држава и успостављању дипломатских и конзуларних односа са другим државама;
- 9) предлаже амбасадоре и шефове других дипломатских представништава Црне Горе у иностранству;
- 10) врши и друге послове утврђене Уставом или законом.

Уредбе са законском снагом

Члан 101

Влада може, за вријеме ратног или ванредног стања, доносити уредбе са законском снагом, ако Скупштина није у могућности да се састане.

Влада је дужна да уредбе са законском снагом поднесе Скупштини на потврђивање чим Скупштина буде у могућности да се састане.

Састав Владе

Члан 102

Владу чине председник, један или више потпредседника и министри.
Председник Владе представља Владу и руководи њеним радом.

Избор

Члан 103

Председник Црне Горе предлаже мандатара у року од 30 дана од дана конституисања Скупштине.

Мандатар за састав Владе износи у Скупштини свој програм и предлаже састав Владе.
О програму мандатара и предлогу за састав Владе Скупштина одлучује истовремено.

Нespoјивост функције

Члан 104

Председник Владе и члан Владе не може вршити посланичку и другу јавну функцију, нити професионално обављати другу дјелатност.

Оставка и разрјешење

Члан 105

Влада и члан Владе могу поднијети оставку.
Оставка председника Владе сматра се оставком Владе.
Председник Владе може предложити Скупштини да разријеши члана Владе.

Питање повјерења

Члан 106

Влада може у Скупштини поставити питање свог повјерења.

Питање неповјерења

Члан 107

Скупштина може изгласати неповјерење Влади.
Предлог да се гласа о неповјерењу Влади може поднијети најмање 27 посланика.
Ако је Влада добила повјерење, потписници предлога не могу поднијети нови предлог за гласање о неповјерењу прије истека рока од 90 дана.

Интерпелација

Члан 108

Интерпелацију за претресање одређених питања о раду Владе може поднијети најмање 27 посланика.

Интерпелација се подноси у писаном облику и мора бити образложена.
Влада доставља одговор у року од 30 дана од дана када је примила интерпелацију.

Парламентарна истрага

Члан 109

Скупштина може, на предлог најмање 27 посланика, образовати анкетни одбор ради прикупљања информација и чињеница о догађајима који се односе на рад државних органа.

Престанак мандата

Члан 110

Влади престаје мандат: престанком мандата Скупштине, подношењем оставке, кад изгуби повјерење и ако не предложи буџет до 31. марта буџетске године.

Влада којој је престао мандат наставља рад до избора Владе у новом саставу.
Влада којој је престао мандат не може распустити Скупштину.

Државна управа

Члан 111

Послове државне управе врше министарства и други органи управе.

Преношење и повјеравање послова

Члан 112

Поједини послови државне управе могу се законом пренијети на локалну самоуправу или друго правно лице.

Поједини послови државне управе могу се прописом Владе повјерити локалној самоуправи или другом правном лицу.

4. ЛОКАЛНА САМОУПРАВА

Начин одлучивања

Члан 113

У локалној самоуправи одлучује се непосредно и преко слободно изабраних представника. Право на локалну самоуправу обухвата право грађана и органа локалне самоуправе да уређују и управљају одређеним јавним и другим пословима, на основу сопствене одговорности и у интересу локалног становништва.

Облик локалне самоуправе

Члан 114

Основни облик локалне самоуправе је општина. Могу се оснивати и други облици локалне самоуправе.

Општина

Члан 115

Општина има својство правног лица. Општина доноси статут и опште акте. Органи општине су скупштина и предсједник.

Својинска овлашћења и финансирање

Члан 116

Општина врши одређена својинска овлашћења на стварима у државној својини у складу са законом.

Општина има имовину.

Општина се финансира из сопствених прихода и средстава државе.

Општина има буџет.

Самосталност

Члан 117

Општина је самостална у вршењу својих надлежности.

Влада може распустити скупштину општине, односно разријешити предсједника општине само ако скупштина општине, односно предсједник општине, у времену дужем од шест мјесеци, не врше своје надлежности.

5. С У Д

Начела судства

Члан 118

Суд је самосталан и независан.

Суд суди на основу Устава, закона и потврђених и објављених међународних уговора.

Забрањено је оснивање пријекних и ванредних судова.

Судско вијеће

Члан 119

Суд суди у вијећу, осим када је законом одређено да суди судија појединац.

У суђењу учествују и судије-поротници, када је то утврђено законом.

Јавност суђења

Члан 120

Расправа пред судом је јавна и пресуде се изричу јавно.
Изузетно, суд може искључити јавност са расправе или њеног дијела из разлога који су нужни у демократском друштву, само у обиму који је потребан: у интересу морала; јавног реда; када се суди малољетницима; ради заштите приватног живота странака; у брачним споровима; у поступцима у вези са старатељством или усвојењем; ради чувања војне, пословне или службене тајне и заштите безбједности и одбране Црне Горе.

Сталност функције

Члан 121

Судијска функција је стална.
Судији престаје функција ако то сам затражи, када испуни услове за остваривање права на старосну пензију и ако је осуђен на безусловну казну затвора.
Судија се разрешава дужности: ако је осуђен за дјело које га чини недостојним за вршење судијске функције; нестручно или несавјесно обавља судијску функцију или ако трајно изгуби способност за вршење судијске функције.
Судија не може бити премјештен или упућен у други суд против своје воље, осим одлуком Судског савјета у случају реорганизације судова.

Функционални имунитет

Члан 122

Судија и судија-поротник ужива функционални имунитет.
Судија и судија-поротник не може бити позван на одговорност за изражено мишљење и гласање при доношењу судске одлуке, осим ако се ради о кривичном дјелу.
Судија, у поступку покренутом због кривичног дјела учињеног у обављању судијске функције, не може бити притворен без одобрења Судског савјета.

Нespoјивост функције

Члан 123

Судија не може вршити посланичку или другу јавну функцију нити професионално обављати другу дјелатност.

Врховни суд

Члан 124

Врховни суд је највиши суд у Црној Гори.
Врховни суд обезбјеђује јединствену примјену закона од стране судова.
Предсједника Врховног суда бира и разрешава те функције Скупштина на заједнички предлог предсједника Црне Горе, предсједника Скупштине и предсједника Владе.
Ако се предлог за избор предсједника Врховног суда не поднесе у року од 30 дана, предсједник Врховног суда се бира на предлог надлежног радног тијела Скупштине.

Избор судија

Члан 125

Судију и предсједника суда бира и разрешава Судски савјет.
Предсједник суда бира се на вријеме од пет година.
Предсједник суда не може бити члан Судског савјета.

Судски савјет

Члан 126

Судски савјет је самосталан и независан орган који обезбјеђује независност и самосталност судова и судија.

Састав Судског савјета

Члан 127

Судски савјет има предсједника и девет чланова.
Предсједник Судског савјета је предсједник Врховног суда.
Чланови Судског савјета су:
1) четири судије које бира и разрешава Конференција судија;
2) два посланика које бира и разрешава Скупштина из реда парламентарне већине и опозиције;
3) два угледна правника које бира и разрешава предсједник Црне Горе;
4) министар правде.

Састав Судског савјета проглашава предсједник Црне Горе.
Мандат Судског савјета је четири године.

Надлежност Судског савјета

Члан 128

Судски савјет:

- 1) бира и разрјешава судију, предсједника суда и судију-поротника;
  - 2) утврђује престанак судијске функције;
  - 3) утврђује број судија и судија-поротника у суду;
  - 4) разматра извјештај о раду суда, представке и притужбе на рад суда и заузима ставове о њима;
  - 5) одлучује о имунитету судије;
  - 6) предлаже Влади износ средстава за рад судова;
  - 7) врши и друге послове утврђене законом.
- Судски савјет одлучује већином гласова свих чланова.
У поступцима дисциплинске одговорности судија, министар правде не гласа.

6. ВОЈСКА ЦРНЕ ГОРЕ

Начела

Члан 129

Војска брани независност, сувереност и државну територију Црне Горе, у складу са принципима међународног права о употреби силе.

Војска је под демократском и цивилном контролом.

Припадници Војске могу бити у саставу међународних снага.

7. САВЈЕТ ЗА ОДБРАНУ И БЕЗБЈЕДНОСТ

Надлежност

Члан 130

Савјет за одбрану и безбједност:

- 1) доноси одлуке о командовању Војском Црне Горе;
- 2) анализира и оцјењује безбједносну ситуацију у Црној Гори и доноси одлуке за предузимање одговарајућих мјера;
- 3) поставља, унапређује и разрјешава официре Војске;
- 4) предлаже Скупштини проглашење ратног и ванредног стања;
- 5) предлаже употребу Војске у међународним снагама;
- 6) врши и друге послове утврђене Уставом или законом.

Састав

Члан 131

Савјет за одбрану и безбједност Црне Горе чине: предсједник Црне Горе, предсједник Скупштине и предсједник Владе.

Предсједник Црне Горе је предсједник Савјета за одбрану и безбједност.

Проглашење ратног стања

Члан 132

Ратно стање проглашава се када постоји непосредна ратна опасност за Црну Гору, када је Црна Гора нападнута или јој је објављен рат.

Ако Скупштина није у могућности да се састане, одлуку о проглашењу ратног стања доноси Савјет за одбрану и безбједност и подноси је Скупштини на потврђивање чим Скупштина буде у могућности да се састане.

Проглашење ванредног стања

Члан 133

Ванредно стање може се прогласити на територији или дијелу територије Црне Горе у случају:

- 1) великих природних непогода;

- 2) техничко-технолошких и еколошких несрећа и епидемија;
  - 3) већег нарушавања јавног реда и мира;
  - 4) угрожавања или покушаја рушења уставног поретка.
- Ако Скупштина није у могућности да се састане, одлуку о проглашењу ванредног стања доноси Савјет за одбрану и безбједност и подноси је на потврду Скупштини, чим она буде у могућности да се састане.
- Ванредно стање траје до престанка околности због којих је проглашено.

8. ДРЖАВНО ТУЖИЛАШТВО

Статус и надлежност

Члан 134

Државно тужилаштво је јединствен и самосталан државни орган који врши послове гоњења учинилаца кривичних дјела и других кажњивих дјела која се гоне по службеној дужности.

Именовање и мандат

Члан 135

Послове Државног тужилаштва врши државни тужилац.
Државни тужилац има једног или више замјеника.
Врховни државни тужилац и државни тужиоци именују се на вријеме од пет година.

Тужилачки савјет

Члан 136

Тужилачки савјет обезбјеђује самосталност државног тужилаштва и државних тужилаца.
Тужилачки савјет бира и разрјешава Скупштина.
Избор, мандат, надлежности, организација и начин рада Тужилачког савјета уређују се законом.

Функционални имунитет

Члан 137

Државни тужилац и замјеник државног тужиоца уживају функционални имунитет и не могу бити позвани на одговорност за мишљење дато или одлуку донијету у вршењу своје функције, осим ако се ради о кривичном дјелу.

Нespoјивост функције

Члан 138

Државни тужилац и замјеник државног тужиоца не могу вршити посланичку и другу јавну функцију, нити професионално обављати другу дјелатност.

ДИО ЧЕТВРТИ

ЕКОНОМСКО УРЕЂЕЊЕ

Принципи

Члан 139

Економско уређење заснива се на слободном и отвореном тржишту, слободи предузетништва и конкуренције, самосталности привредних субјеката и њиховој одговорности за преузете обавезе у правном промету, заштити и равноправности свих облика својине.

Економски простор и једнакост

Члан 140

Територија Црне Горе је јединствен економски простор.
Држава подстиче равномјеран економски развој свих њених подручја.
Забрањено је нарушавање и ограничавање слободне конкуренције и подстицање неравноправног, монополског или доминантног положаја на тржишту.

Државна својина

Члан 141

Ствари у државној својини припадају држави Црној Гори.

Пореска обавеза

Члан 142

Држава се финансира од пореза, дажбина и других прихода.
Свако је дужан да плаћа порезе и друге дажбине.
Порези и друге дажбине могу се увести само законом.

Централна банка Црне Горе

Члан 143

Централна банка Црне Горе је самостална организација, одговорна за монетарну и финансијску стабилност и функционисање банкарског система.
Централном банком Црне Горе управља Савјет Централне банке.
Централном банком Црне Горе руководи гувернер Централне банке.

Државна ревизорска институција

Члан 144

Државна ревизорска институција Црне Горе је самосталан и врховни орган државне ревизије.
Државна ревизорска институција врши ревизију законитости и успјешности управљања државном имовином и обавезама, буџетима и свим финансијским пословима субјеката чији су извори финансирања јавни или настају коришћењем државне имовине.
Државна ревизорска институција подноси Скупштини годишњи извјештај.
Државном ревизорском институцијом управља Сенат.

ДИО ПЕТИ

УСТАВНОСТ И ЗАКОНИТОСТ

Сагласност правних прописа

Члан 145

Закон мора бити сагласан са Уставом и потврђеним међународним уговорима, а други пропис мора бити сагласан са Уставом и законом.

Објављивање и ступање на снагу прописа

Члан 146

Закон и други пропис објављује се прије ступања на снагу, а ступа на снагу најраније осмог дана од дана објављивања.
Изузетно, када за то постоје разлози утврђени у поступку доношења, закон и други пропис може ступити на снагу најраније даном објављивања.

Забрана повратног дејства

Члан 147

Закон и други пропис не може имати повратно дејство.
Изузетно, поједине одредбе закона, ако то захтијева јавни интерес утврђен у поступку доношења закона, могу имати повратно дејство.
Одредба кривичног закона може имати повратно дејство само ако је блажа за учиниоца кривичног дјела.

Законитост појединачних аката

Члан 148

Појединачни правни акт мора бити сагласан са законом.
Коначни појединачни правни акти уживају судску заштиту.

ДИО ШЕСТИ

УСТАВНИ СУД ЦРНЕ ГОРЕ

Надлежност

Члан 149

Уставни суд одлучује:

- 1) о сагласности закона са Уставом и потврђеним и објављеним међународним уговорима;
- 2) о сагласности других прописа и општих аката са Уставом и законом;
- 3) о уставној жалби због повреде људских права и слобода зајамчених Уставом, након исцрпљивања свих дјелотворних правних средстава;
- 4) да ли је предсједник Црне Горе повриједио Устав ;
- 5) о сукобу надлежности између судова и других државних органа, између државних органа и органа јединица локалне самоуправе и између органа јединица локалне самоуправе;
- 6) о забрани рада политичке партије или невладине организације;
- 7) о изборним споровима и споровима у вези са референдумом који нијесу у надлежности других судова;
- 8) о сагласности са Уставом мјера и радњи државних органа предузетих за вријеме ратног и ванредног стања;
- 9) врши и друге послове утврђене Уставом.

Ако је у току поступка за оцјену уставности и законитости пропис престао да важи, а нијесу отклоњене посљедице његове примјене, Уставни суд утврђује да ли је тај пропис био сагласан са Уставом, односно са законом за вријеме његовог важења.

Уставни суд прати остваривање уставности и законитости и о уоченим појавама неуставности и незаконитости обавјештава Скупштину.

Покретање поступка за оцјену уставности и законитости

Члан 150

Свако може дати иницијативу за покретање поступка за оцјену уставности и законитости.

Поступак пред Уставним судом за оцјену уставности и законитости може да покрене суд, други државни орган, орган локалне самоуправе и пет посланика.

Уставни суд може и сам покренути поступак за оцјену уставности и законитости.

У току поступка, Уставни суд може наредити да се обустави извршење појединачног акта или радње који су предузети на основу закона, другог прописа или општег акта чија се уставност или законитост оцјењује, ако би њиховим извршењем могле наступити неотклоњиве штетне посљедице.

Одлука Уставног суда

Члан 151

Уставни суд одлучује већином гласова свих судија.

Одлука Уставног суда се објављује.

Одлука Уставног суда је обавезна и извршна.

Извршење одлуке Уставног суда, када је то потребно, обезбјеђује Влада.

Престанак важења прописа

Члан 152

Кад Уставни суд утврди да закон није у сагласности са Уставом и потврђеним и објављеним међународним уговорима, односно да други пропис није сагласан са Уставом и законом, тај закон и други пропис престаје да важи даном објављивања одлуке Уставног суда.

Закон или други пропис, односно поједине њихове одредбе, за које је одлуком Уставног суда утврђено да нијесу сагласне са Уставом или законом, не могу се примјењивати на односе који су настали прије објављивања одлуке Уставног суда ако до тог дана нијесу правоснажно ријешени.

Састав и избор

Члан 153

Уставни суд има седам судија.

Судија Уставног суда бира се на вријеме од девет година.

Предсједник Уставног суда бира се из реда судија на вријеме од три године.

За судију Уставног суда може бити бирано лице које ужива углед истакнутог правног стручњака, са најмање 15 година рада у струци.

Предсједник и судија Уставног суда не може вршити посланичку и другу јавну функцију нити професионално обављати другу дјелатност.

Престанак функције

Члан 154

Предсједнику и судији Уставног суда престаје функција прије истека времена на које је

изабран ако то сâм затражи, кад испуни услове за старосну пензију или ако је осуђен на безусловну казну затвора.

Предсједник и судија Уставног суда разрјешава се дужности ако је осуђен за дјело које га чини недостојним за вршење функције, ако трајно изгуби способност за вршење функције или јавно испољава своја политичка увјерења.

Наступање разлога за престанак функције или разрјешење утврђује Уставни суд на сједници и о томе обавјештава Скупштину.

Уставни суд може одлучити да предсједник или судија Уставног суда против кога је покренут кривични поступак, не врши дужност док тај поступак траје.

ДИО СЕДМИ

ПРОМЈЕНА УСТАВА

Предлог за промјену устава

Члан 155

Предлог за промјену Устава може поднијети предсједник Црне Горе, Влада или најмање 25 посланика.

Предлогом за промјену Устава може се предложити измјена или допуна појединих одредби Устава или доношење новог устава.

Предлог за промјену појединих одредаба Устава мора да садржи назначење одредби чије се промјене траже и образложење.

Предлог за промјену Устава усвојен је у Скупштини, ако за њега гласа двије трећине свих посланика.

Ако предлог за промјену Устава није усвојен, исти предлог не може се поновити прије истека једне године од дана када је предлог одбијен.

Акт о промјени Устава

Члан 156

Промјена појединих одредби Устава врши се амандманима.

Нацрт акта о промјени Устава сачињава надлежно радно тијело Скупштине.

Нацрт акта о промјени Устава усвојен је у Скупштини, ако за њега гласа двије трећине свих посланика.

Усвојени нацрт акта о промјени Устава Скупштина ставља на јавну расправу која не може трајати краће од мјесец дана.

По завршетку јавне расправе надлежно радно тијело Скупштине утврђује предлог акта о промјени Устава.

Акт о промјени Устава усвојен је у Скупштини ако за њега гласа двије трећине свих посланика.

Промјена Устава не може се вршити за вријеме ратног и ванредног стања.

Потврда на референдуму

Члан 157

Промјена чланова 1, 2, 3, 4, 12, 13, 15, 45 и 157 коначна је ако се на државном референдуму за промјену изјасни најмање три петине свих бирача.

ДИО ОСМИ

ПРЕЛАЗНА И ЗАВРШНА ОДРЕДБА

Уставни закон за спровођење устава

Члан 158

За спровођење Устава доноси се уставни закон.
Уставни закон за спровођење Устава доноси Скупштина већином гласова свих посланика.
Уставни закон проглашава се и ступа на снагу истовремено са Уставом.

СУ-СК Број 01-514/21
Подгорица, 19. октобра 2007. године

Уставотворна скупштина Републике Црне Горе

Предсједник,
Ранко Кривокапић, с.р.

2.

На основу члана 16 Закона о поступку за доношење и проглашење новог устава Црне Горе („Службени лист РЦГ“, бр. 66/06), Уставотворна скупштина Републике Црне Горе, на трећој сједници другог редовног засиједања у 2007. години, дана 22. октобра 2007. године, донијела је

О Д Л У К У **О ПРОГЛАШЕЊУ УСТАВНОГ ЗАКОНА ЗА СПРОВОЂЕЊЕ УСТАВА ЦРНЕ ГОРЕ**

Проглашава се УСТАВНИ ЗАКОН ЗА СПРОВОЂЕЊЕ УСТАВА ЦРНЕ ГОРЕ, који је донијела Уставотворна скупштина Републике Црне Горе, на трећој сједници другог редовног засиједања у 2007. години, дана 19. октобра 2007. године.

СУ-СК Број 01-523/8
Подгорица, 22. октобра 2007. године

Уставотворна скупштина Републике Црне Горе

Предсједник,
Ранко Кривокапић, с.р.

УСТАВНИ ЗАКОН **ЗА СПРОВОЂЕЊЕ УСТАВА ЦРНЕ ГОРЕ**

Члан 1

Устав Црне Горе (у даљем тексту: Устав) примјењује се даном када га прогласи Уставотворна скупштина Републике Црне Горе, ако у погледу примјене појединих његових одредаба овим законом није друкчије одређено.

Члан 2

Органи власти у Црној Гори и други државни органи, организације и службе и органи локалне самоуправе настављају са радом до истека времена на које су бирани, у оквиру права и дужности утврђених Уставом, ако овим законом није друкчије одређено.

Члан 3

Државни тужилац наставља са радом као Државно тужилаштво до доношења закона којим ће се уредити положај, организација и рад Државног тужилаштва.

Члан 4

Савјет за одбрану и безбједност конституисаће се најкасније у року од 10 дана од дана ступања на снагу овог закона.

Члан 5

Одредбе међународних уговора о људским правима и слободама, којима је Црна Гора приступила прије 3. јуна 2006. године, примјењиваће се на правне односе настале након потписивања.

Члан 6

Закони и други прописи остају на снази до њиховог усклађивања с Уставом у роковима одређеним овим законом.

Члан 7

У року од два мјесеца од дана ступања на снагу овог закона донијеће се:

- 1) Закон о црногорском држављанству;
- 2) Закон о путним исправама црногорских држављана;
- 3) Закон о пребивалишту и боравишту грађана;
- 4) Закон о личној карти;
- 5) Закон о Социјалном савјету.

У року од шест мјесеци од дана ступања на снагу овог закона донијеће се:

- 1) Закон о Судском савјету и
- 2) Закон о територијалној организацији Црне Горе.

Члан 8

У року од три мјесеца од дана ступања на снагу овог закона ускладиће се са Уставом:

- 1) Закон о избору одборника и посланика;
- 2) Закон о избору председника Црне Горе;
- 3) Закон о бирачким списковима;
- 4) Закон о судовима;
- 5) Закон о државном тужиоцу;
- 6) Закон о државној управи;
- 7) Закон о имовини Републике Црне Горе;
- 8) Закон о експропријацији;
- 9) Закон о мањинским правима и слободама.

Члан 9

Остали закони и други прописи ускладиће се са Уставом најкасније у року од двије године од дана ступања на снагу овог закона, а прописи за извршавање закона у роковима утврђеним тим законима.

Члан 10

Скупштине јединица локалне самоуправе ускладиће своје прописе са Уставом најкасније у року од једне године од дана ступања на снагу овог закона.

Члан 11

До доношења одговарајућих прописа Црне Горе, сходно ће се примјењивати прописи државне заједнице Србија и Црна Гора ако нијесу у супротности са правним поретком и интересима Црне Горе.

Члан 12

Сваки грађанин Црне Горе који је, поред црногорског држављанства, на дан 3. јуна 2006. године имао и држављанство неке друге државе има право да задржи и црногорско држављанство.

Држављанин Црне Горе који је након 3. јуна 2006. године стекао неко друго држављанство може задржати и црногорско држављанство до потписивања билатералног споразума са земљом чије је држављанство стекао, али најдуже годину дана од дана усвајања Устава Црне Горе.

Члан 13

Даном проглашења Устава и овог закона Уставотворна скупштина Републике Црне Горе наставља рад као Скупштина Црне Горе, а Уставни одбор престаје са радом.

Члан 14

Избори за посланике у Скупштину Црне Горе одржаће се најкасније до краја 2009. године.

Члан 15

Даном ступања на снагу овог закона назив службеног гласила Републике Црне Горе мијења се и гласи: „Службени лист Црне Горе“.

Члан 16

Овај закон ступа на снагу даном проглашења.

СУ-СК Број 01-523/7
Подгорица, 19. октобра 2007. године

Уставотворна скупштина Републике Црне Горе

Председник,
Ранко Кривокапић, с.р.